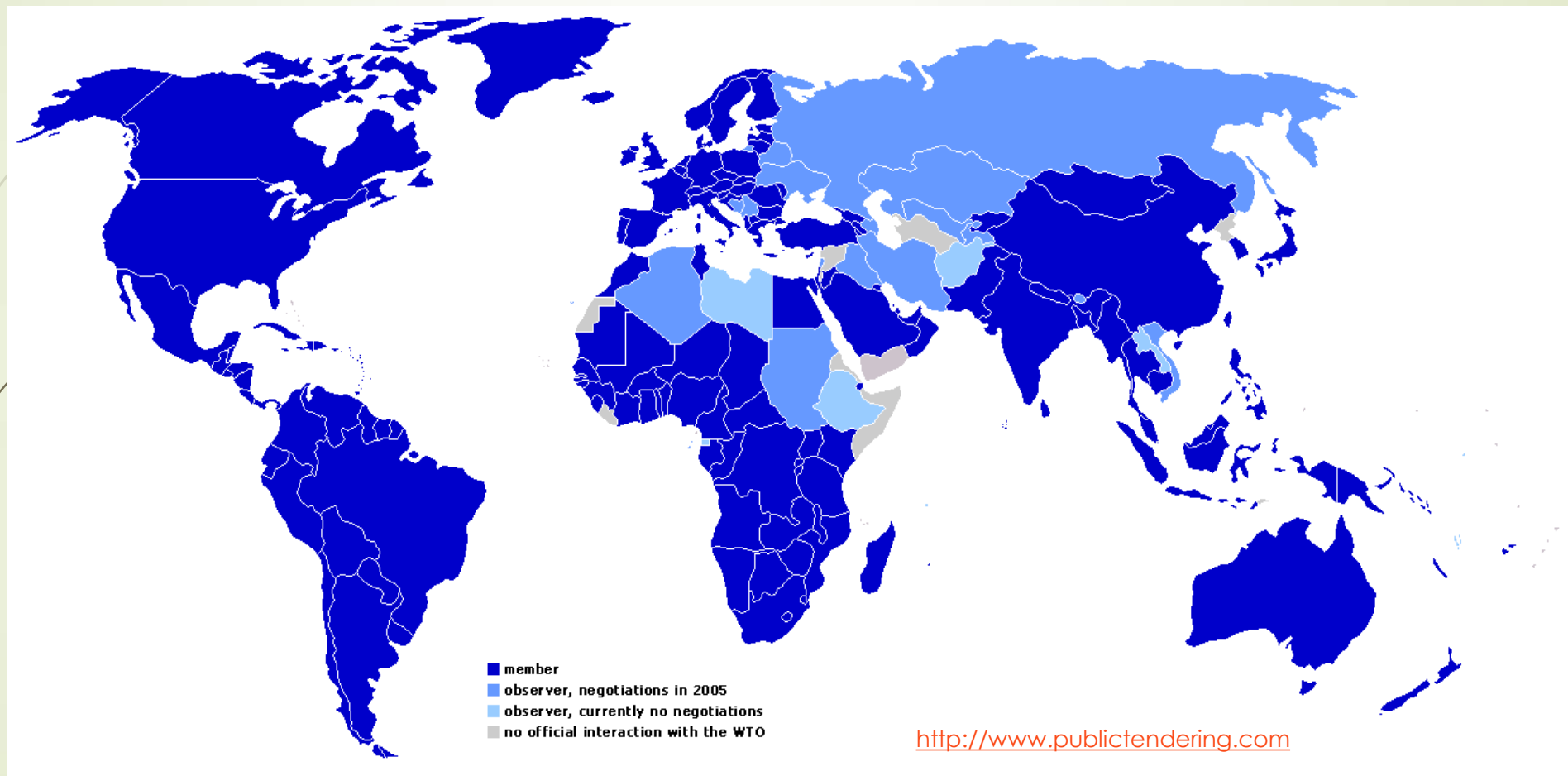

WTO

WTO-forhandlinger

Bakgrunn

- Uruguay-runden 1986, Landbrukssektoren egen landbruksavtale
- Overgang fra kvotebasert grensevern til et tollbasert importregime
- Liten grad av liberalisering
- På WTOs ministerkonferanse i Doha høsten 2001 ble man enig om forpliktende og klargjørende retningslinjer for landbruksforhandlingene:
 1. Betydelige forbedringer i markedsadgang
 2. Betydelige reduksjoner i handelsvridende internstøtte
 3. Reduksjoner med sikte på å fase ut eksportsubsidier

Viktige beslutninger for utviklingslandene

Ministtermøtet i Hong Kong 2005

- Sluttdato for avvikling av eksportsubsidier av landbruksvarer innen utgangen av 2013
- Forpliktelser om toll og kvotefri markedsadgang for de minst utviklede landene (MUL) på 97% av tollinjene
- Avvikling av subsidier til eksport av bomull innen utgangen av 2006
- Hensyn til utviklingslandenes særlige behov i videre forhandlinger

Landbruket er det klart vanskeligste forhandlingsområdet

Eksportland vs mindre konkurransedyktige land

Eksportkonkurranse

- Avvikling av eksportsubsidier innen utgangen av 2013
- Overskuddsproduksjon dumpes i form av matvarehjelp

Intern støtte

- Gul støtte – mest handelsforstyrrende (skjermingsstøtte, utbetaling av grunntilskudd)
- Blå støtte – mindre handelsforstyrrende, produksjonsnøytrale virkemidler
- Grønn støtte – lite eller ingen handelsforstyrrende effekt (velferdsordninger, miljøprogram)

Det er flere sterke interessegrupper som deltar i WTO-forhandlingene.

Norges posisjoner på landbruksområdet deles i stor grad av landene innenfor G10, som foruten Norge består av Japan, Sveits, Mauritius, Korea, Island, Israel, Liechtenstein og Taiwan. G10-landene samarbeider tett, og har lagt frem flere posisjonspapirer, bl.a. i forhold til markedsadgang og intern støtte. Felles forhandlingsstrategi som har utgangspunkt i landbukssituasjonen i disse landene.

I Norge finnes det ikke komparative fortrinn for jordbruksproduksjon. Med lave priser på verdensmarkedet er det umulig for norsk jordbruk å klare seg i konkurransen mot import uten grensevern eller offentlig støtte. Det er flere grunner til det:

- De naturgitte forholdene for jordbruk er dårlige (både klima og topografi).
- Høye lønninger.
- Innsatsfaktorene som jordbruket trenger, er dyrere enn i landene som Norge må konkurrere med.
- De store jordbrukslandene kan produsere jordbruksprodukter i mye større skala enn det Norge har muligheter for å gjøre, og produksjonskostnadene i disse landene blir lavere.

Tollvernet for landbruksvarer administreres med sikte på å

- ✓ opprettholde og beskytte norsk produksjon av landbruksvarer;
- ✓ sikre avsetningsgrunnlaget for norsk produksjon blant annet i henhold til jordbruksavtalens prisbestemmelser;
- ✓ hindre alvorlige markedsforstyrrelser.

Siden WTO-forhandlingene begynte, har Norge lagt vekt på **behovet for nasjonal landbruksproduksjon for å sikre ikke-handelsmessige hensyn** som matvaresikkerhet, distriktshensyn og vern av kulturlandskap.

For å trygge en bærekraftig landbruksproduksjon har **betydningen av handlingsrom** som gir valgmuligheter i nasjonal politikkutforming (nedfelt i WTO-avtalen fra 1995), og særlig **behovet for importvernet**, vært understreket.

Tabell 1.1 Endringer i forbruket, norsk produksjon og import etter mengde på ulike varegrupper, 2001/2011 (Agri Analyse)

Vare	Forbruksutvikling, %	Norsk produksjon, %	Importutvikling, %
Ost	29	16	241
Yoghurt	55	45	353
Storfe	1	-5	85
Sau/lam	0	-4	109
Svin	17	20	-5
Fjørfe	112	112	-10
Grønnsaker	35	15	63
- Potet	-18	-31	47
- Gulrot	42	21	422
- Løk	60	55	71
- Blomkål	-4	-30	36
Eple	8	-48	22
Korn samlet	8	-10	44

Fra 2011 til 2012:

importen av basis landbruksvarer i Norge har økt med 9 % i verdi og 10 % i mengde.

1. halvår 2013 sammenlignet med samme periode i fjor:

importen av landbruksvarer økte med 6 % i verdi. Basisvarer, dvs. korn, frukt og grønnsaker, meierivarer, kjøtt m.m. utgjorde over 80 % av all landbruksimport i mengde, og 69 % av all importverdi i 1. halvår 2013. Resten utgjorde bearbeidede landbruksvarer.

Siden norsk produksjon i mindre og mindre grad dekker etterspørselen i markedet, er det aktuelt å legge til rette for import av landbruksvarer som supplement til norsk produksjon ut fra hensynet til forbrukerne og næringsmiddelindustri. Virkemidler: preferanser, tollkvoter, tollnedsettelse.

➤ Preferanser gitt til enkelte land og grupper land (EU, GSP-land m.m.) i henhold til frihandelsavtaler

- Nedsatt tollsats
- Null tollsats

04.05.1000 - - smør.....	25,19	SACU: 22,67 EFTA: 22,39	kg
07.03.9002 - - vårløk.....	6,66	EG,MA,MK,TN, TR,UA: 5,86 G+,GSP,PE,SACU: 0	kg

➤ Kvoter

- Tollfrie og til nedsatt toll
- Fordeles etter søknad eller ved auksjon

12.14.9091 – høy.....1,39

G+, GSP, PE, SACU: 0 TKV 005

Produkt	II Tolltariffens varenummer	III Tollsats (kr/kg)	IV Mengde (tonn)	V Kvoteperiode	VI Importland	VII Fordeling	VIII Avtale	IX Note
Høy	12.14.9091	0,00	35 000	Kalenderåret	EU	A2	EØS- avtalens art. 19	

- Tollnedsettelse
- Generelle (gis til alle importører)

Melding nr 7 2013/2014

Generelle endringer av tollsats i henhold til §9-1 (1) a) i Tolloven.

I henhold til forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer gitt med hjemmel i § 9-1 (1) a) i Tolloven har Statens landbruksforvaltning vedtatt følgende endringer i tollsatser:

Spiselige frukter og nøtter, m.v.

08.09.2900 Andre kirsebær og moreller	tollsats 1,20 kr/kg f.o.m. 10.09.2013 t.o.m. 15.06.2014
08.10.2010 Bringebær	tollsats 0,60 kr/kg f.o.m. 10.09.2013 t.o.m. 30.06.2014

Inngåtte preferanseavtaler og preferanse for opprinnelsesprodukter fra GSP-området er ivaretatt ved endring av tollsatser.

(Ordinær tollsats kirsebær/moreller – 5,57 kkg, bringebær – 13,29 kkg)

- Individuelle (gis etter søknad til en konkret importør, gjelder et konkret produkt)

Norges mål, oppsummering:

- opprettholde importbeskyttelsen for å sikre landbruksproduksjon;
- beholde handlingsrom i bruk av importvernet.

Det finnes forskjellige interessegrupper på landbruksområdet i Norge: bondeorganisasjoner, matvarekjeder, forbrukere. Dette påvirker Norges posisjoner internasjonalt.

Five interested parties

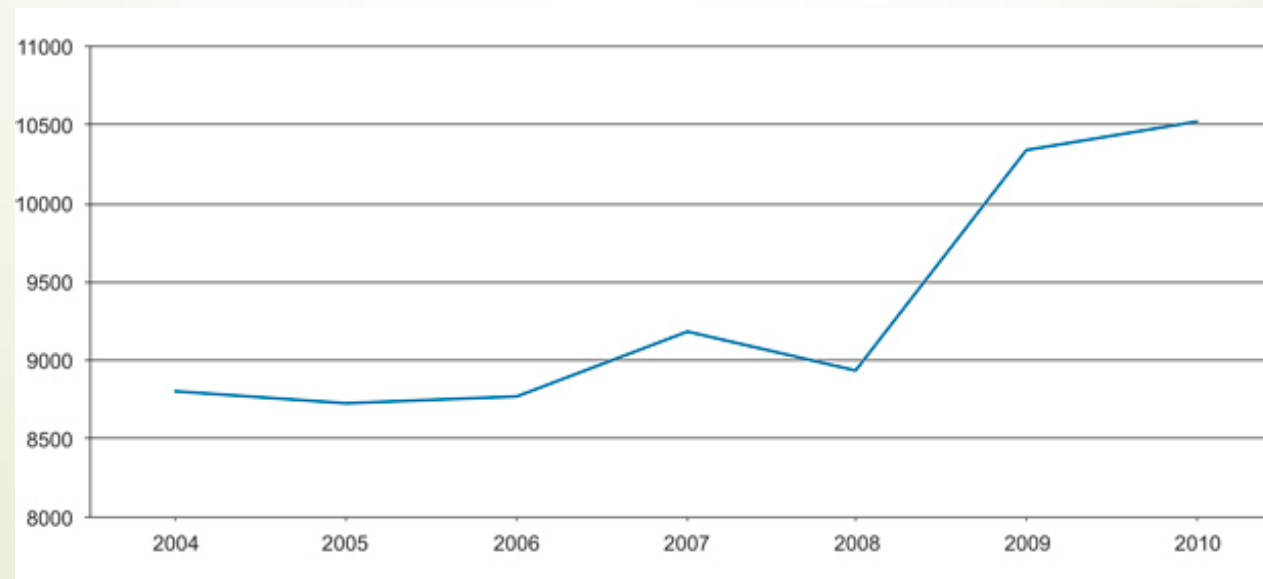
1. Det skjer ingenting

(mest realistisk)

- Interessegruppene har for stor innflytelse i WTO
- Halvparten av verdenshandelen skjer gjennom frihandelsavtaler og tollpreferanser(2007)
- WTO- liberalisering mindre viktig for næringslivet
- Bruk av nye tilnærmingemetoder vedtatt i Genève I 2011
- Frihandelsavtaler som supplement, ikke som konkurrent
- Jo flere avtaler andre inngår, jo viktigere å henge med

Konsekvenser for norsk landbruk - Økt grensehandel

- Forutsetter at norske priser er høyere enn verdensmarkedsprisene
- Utvikling i norsk grensehandel 2004-2010 (ssb.no)

2. Handelsfasilitering

- Mål om at handel skal gli lettere over grensene
- Forenkling av regelverk og opprinnelsesregler, lettere tollprosedyrer og færre krav
- Transaksjonskostnader kan være 10-15,5 % av varens verdi (OECD)
- Finne en løsning som er tilpassa det enkelte lands utgangspunkt og kapasitet
- Norge har spilt en aktiv rolle

Konsekvenser for Norge

(Handelsfasilitering)

- Mattilsynet og statens forurensningstilsyn mindre viktig
- Lettere å miste oversikten over hva som passerer grensa- større risikoanalyser
- Økt import pga. Reduserte kostnader → utkonkurrerer norske landbruksprodukter

3. Pakke til MUL:

- Toll- og kvotefrihet for 97% av produktene fra MUL
- Regelverk for støtte til offentlig matvarelager og matvarehjelp
 - Penger eller faktiske matvarer?
- Avvikling av subsidier til eksport av bomull

Konsekvenser av dette for Norge:

(pakke til MUL)

- Gjelder I hovedsak lite sensitive varer som frukt, tobakk, kaffe og bomull
- MEN: Hva skjer hvis Norge blir pålagt å importere sensitive varer, *tollfritt*, fra MUL?
 - Norske varer utkonkurrert av billige varer fra MUL
 - Matvaretrygghet og selvforsyningsgrad

4. Stor “Doha-pakke”:

- Lite sannsynlig, forhandlingene brøt sammen i 2008
- Målsetning: bedre markedsgang, reduksjoner i eksportstøtte og internstøtte
 - Ministermøtet i Hong Kong 2005: Avvikle eksportsubsidier innen 2013
 - Enighet om vesentlige kutt i handelsvridende støtte (gul støtte): grunntilskudd og markedsordninger
 - Diskusjon om reduksjon av mer handelsnøytral støtte (blå støtte): bl.a. faste areal, avlinger og antall dyr

Konsekvenser av dette for Norge:

(Stor “Doha-pakke”)

- Norsk meieri- og kjøttproduksjon: dagens markedsregulering vil ikke lenger være mulig
- Redusere/avvikle målpris
- Redusere produksjonsvolum
- Store strukturendringer og lavere inntekter for bøndene
- Norsk landbrukspolitikkk må tilpasse seg endringene i WTO
 - Oppheve konsesjonsgrenser
 - Færre og større årsverk